I. FÉL ÉV

Nincs az a tészta, amit ne lehetne még nyújtani. S a vizsgaidőszak nálunk a nyúlósabb tésztafajták közé tartozik. Voltak hallgatók, akik a főiskolán javasolták: tartson a vizsgaidőszak decembertől márciusig. Róluk és a szorgalmasabbakról egyaránt esett szó, amikor végigjártuk három felsőoktatási intézményünk tanulmányi osztályait. S ha tavaly befejeztük, kezdjük idén a körsétát a

TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLÁN.

„... az átállás következtében az elmúlt évben még három évfolyam volt három szakos, jelenleg pedig csak kettő, s a két szakosokra csökkent hallgatókkal szemben magasabb követelményeket támasztottak." — magyarázta egy éve munkatársunk, hogy rosszabb volt az 1966-os átlageredmény mint az előző évi. 1966. I. félévfélév, főiskolai átlag: 2,81 — 1967. I. félév, főiskolai átlag: 2,86 (a rendes vizsgaidőszakban). Az eredmény tehát jobb mint tavaly, s ez, Elek József tanulmányi osztály vezetője szerint is, a kétszakos tanárképzésről alkotott vélemény egyik alapja lehet. Az 1077 hallgató közül viszonylag kevesen, öten végeztek kitűnő eredménnyel, hetvenheten lettek jelesek. Nagyon magas viszont az előző évekhez hasonlóan a bukások száma a rendes vizsgaidőszakban, s ezen legfeljebb az szépít, hogy a 347 elégtelenül vizsgázó közül mindössze 46-an kényszerültek az utóvizsgák után időlegesen vagy végleg elhagyni a főiskolát. A létszám azonban változatlan, hiszen helyükre lépnek azok, akik régebben hasonló okok miatt változtattak „munkahelyet".

A legszomorúbb, hogy a jeles érettségi eredménnyel fölvett elsőévesek majdnem húsz százaléka, a jórendűeknek fele (!) megbukott.

57 közepes közül 44,8 elégséges közül 5. Összesen az első évfolyam 45%-a volt kénytelen utóvizsgára menni (322 főből 145-en). S ha még ehhez hozzávesszük, hogy 347-en 487 bukást „hajtottak végre" (az ejtőernyős nyelvnél maradva) — akkor a helyzet nem túl rózsás és felveti azt a kérdést:

minden esetben jól válogattak-e a felvételi bizottságok háromnegyed évvel ezelőtt.

Sok kívánnivalót hagy maga után a marxista tárgyak tanulása a rendes vizsgaidőszakban elért eredmények alapján, hiszen főiskolai viszonylatban rosszabb (2,79), mint az összes tárgy átlaga. A főiskolai hallgatók mintegy harmadrésze jeles és jó eredménnyel vizsgázott a marxista tárgyakból, s mindössze 104, tehát kevesebb mint tíz százalék került utóvizsgára.

Az öt kitűnő eredményből négy tanulmányi ösztöndíjasok nevéhez fűződik. A 173 népköztársasági, vagy társadalmi tanulmányi ösztöndíjat élvező hallgató közül 15-en vizsgáztak elégtelenre.

Jó átlagok jellemzik az

ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM félévi eredményeit, akár az utóvizsga előtti akár az utóvizsga utáni állapotot vizsgáljuk. Az általános orvosi kar kari átlageredménye 3,87. Ezt a három felsőévfolyam átlaga múlja felül.

Legjobb eredménnyel az ötödévesek tették le vizsgáikat: négy vizsgán a 176 hallgató 378 jelest ért el, s az elégtelenek száma mindössze 14 volt.

Az egyes tárgyakban elért vizsgaátlag náluk minden tárgyból négyes felett van, két tárgyból meghaladja a 4,5-et is. Az összes vizsga alapján átlaguk: 4,33. Jól viszgázott az első évfolyam, hiszen 3,6-os átlagot értek el. Örvendetes, hogy a marxista tárgyakból nagyon jól vizsgáztak az orvoshallgatók, az átlagok sok esetben magasabbak mint a szaktárgyaknál: kari viszonylatbn 3,98-as összátlaggal minden dicséretet megérdemelnek.

A fogorvosi szak átlaga két tizeddel alacsonyabb a fent említettnél. Itt is az ötödévesek eredményei mutatkoznak a legjobbaknak: összátlaguk 4,28. Érdekes összehasonlítani viszont a marxista tárgyakból elért gyengébb eredményeket az általános orvosokéval: tudományos szocializmus vizsgán a negyedéves fogorvosok (egyetlen ötös nélkül) 2,74-ot produkáltak, az ötödévesek 3,59-ot. A marxista tárgyak összátlaga így 3,44-al nemcsak az általános orvosoknál méltán dicsért eredménynek marad mélyen alatta, de jóval gyengébb a szaktárgyakban mutatott felkészültségnél is.

Ilyen tekintetben „felülmúlják" a gyógyszerésztudományi kar hallgatóit is, akiknek a rendes vizsgaidőszakot figyelembe véve jobban sikerültek a marxista tárgyakból letett viszgáik (3,5). Más tekintetben fordított a helyzet. Ez természetesen következik a tárgyak és a karok közti különbségből is. A Gyógyszerésztudományi Kar 386 hallgatója közül 142-en halasztottak vizsgát illetve viszgáztak elégtelenre a rendes vizsgaidőszakban. (Tehát a hallgatóknak több mint egyharmada.

Dicséretre méltó eredményeket értek el a vizsgákon az elsőévesek (3,45 és 3,54) bizonyítva, hogy a felvételi bizottságok többségükben a legkiválóbbakat vették fel az egyetemre.

Pontos összevetéseket tenni, az egyetemek munkáját összehasonlítani egy ilyen cikkben igazságtalan és fölösleges dolog lenne. Hiszen sokszor még az egyes karok tanulmányi hivatalai sem egyeztetik szempontjaikat, hogy azok alapján reális kép alakuljon ki az olvasóban.

A JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM három karát végig járva így csupán arra vállalkozhatom, hogy külön-külön ismertessem az egyes karok eredményeit, úgy, ahogy arról tájékoztattak.

Nem tudok beszámolni például az Állam és Jogtudományi Karon oktatott marxista tárgyak viszgaeredményeiről sem. A négy évfolyam átlaga a rendes vizsgaidőszak befejezése után 2,93 volt, utóvizsgák után 3,57. Kiemelkedően jó a harmadik évfolyam 4,1-es eredménye (rendes vizsgaidőszakban 3,66). Ezen az évfolyamon volt a legkevesebb bukás is.

A legtöbb az elsőéven: a hallgatók 35,57 százaléka vizsgázott elégtelenre és a másodéven (31,94%).

Az utóvizsgák után 11 hallgató szerepel az elégtelenek kategóriájában, kitűnő és jeles 72 lett. A számok közül érdemes kiemelni a rendes vizsgaidőszak két számadatát a 92 elégtelent és a 102 elmaradt vizsgát.

A 352 hallgatónak tehát több mint fele nem ért el reális eredményt a rendes vizsgaidőszakon belül. S a társadalmi ösztöndíjasok közül az utóvizsga időszak után is van két elégtelen eredmény.

(Negyvenből tizenkét kitűnő és jeles.)

1026 hallgató indult neki a vizsgaidőszaknak a Természettudományi Karon. A rendes vizsgaidőszakban 337-en vizsgáztak elégtelenre, többen több tárgyból is (433 utóvizsga). Nagyrészüknek sikerült az újabb próbálkozás:

mindössze tizennégy elégtelen rendű hallgatóval számol a kar félévi statisztikája.

A kar átlaga jónak mondható, különösen ha figyelembe vesszük az ismerten szigorú követelményeket, 3,76-os átlaggal zárult a félév, s az ötödévesek 4,26-ot értek el. Az évfolyamok átlagai különben emelkedő tendenciát mutatnak, csupán az az érdekes, hogy itt is jól szerepel az első évfolyam 3,49-es összeredménnyel. A negyedévesek átlaga 3,87, a harmadéveseké 3,62, a másodéveseké 3,43. Százhatvanhárman kitűnő illetve jeles eredménnyel zárták a félévet. (A 69 kitűnőből 60 ötödéves.)

A február 18-i állapotot tükröző bölcsészkari adatok is jó tanulmányi eredményekről adnak számot. Az öt évfolyam kari átlaga 4,19. A bukások száma összesen 117 (a II. évfolyamon, ahogy azt már régebbi cikkünkben is jeleztük, a legmagasabb: 66). Ezen az évfolyamon a leggyengébb az átlageredmény is: 3,85. A többieknél mind négyes felett van. Az ötödéveseknél 4,61, a harmadéveseknél 4,37, a negyedéveseknél 4,11 és jó az elsőéveseké is: 4,02.

Marxista tárgyból (tudományos szocializmus) az ötödévesek érték el a legjobb átlagot (4,06) — a kari átlag itt 3,49, amin lehetne még javítani, hiszen a filozófia, a dialektikus materializmus, a tudományos szocializmus minden vonatkozásban eleven kapcsolatban vannak a szaktárgyakkal. A másodévesek például filozófiából 2,77-os vizsgaeredményt tudnak csak felmutatni.

Ettől a cikktől remélhetőleg mindenki tájékoztatást várt, nem összehasonlítást. Amennyit tiszta szívvel hozzá mert tenni írója az adatokhoz, csupán annyi a szubjektív benne.

V. M.

KODÁLY ZOLTÁN

Március 6-án minden halandó utolsó útjára tért.

Hosszú életet nyert. Ez év december 16-án töltöttte volna be 85-ik évét. Élete útján áldást hozott minden vele találkozóra. Ahová szemének egy sugara elért, ott világosság, melegség, élet fakadt. Mert szeméből végtelen jóság és szeretet áradt. Gyászolja mindenki, aki szeretete melegéből valamit is megérzett. De legjobban az, akinek legtöbbet adott: a *magyar nép.*

Magas kora ellenére egy pillanatig sem volt öreg. Lelke fiatalon tartotta. Amikor egyszer megkérdezték tőle, mi a titka az ő örök fiatalságának, Kodály éppen Erasmus Callopeia-ját olvasta így válaszolt: Egy lakodalmon a Múzsa azt magyarázza „collocutorának", Alipiusnak: a grácia-áknak az a dolguk, hogy a házasokat elválaszthatatlanúl egymáshoz fűzzék; hogy a feleség ne halljon mást férjétől, mint „mea lux—én fényem, a férj pedig feleségétől: „anima mi" — én lelkem. Alipius megjegyzi, hogy az ilyen boldogságot az öregség sem sorvasztja el, sőt inkább még gyarapítja... Így volt ez Kodály mind a két házasságában. Most azonban a szükségszerű, a törvényszerű, a megmásíthatatlan halál örökre lehetetlenné tette, hogy a legjobb férj még egyszer élőszóval így szólhasson hűséges feleségéhez, hogy „mea lux", mert ami a fényességből az élő anyaghoz kötött volt, elevenen lobogó volt, kialudt immár.

Kodály Budapesten egyidőben végzi az egyetemet s a zeneakadémiát. Filozófiai doktorátust szerez. Disszertációja „A magyar népdal strófaszerkezete". Bár munkásságára irodalomtörténész és filológus szakkörök is felfigyelnek, mind elhatározóbb szerep jut életében a zenének és a komponálásnak. Tudóssá fejlődéséhez az egyetem adta meg meg az indítékot, zeneszerzésre a zenefőiskola, a magyar zene nyelvén való beszédre pedig a nép, a szegény parasztság (gyermekkorában a galántai mezítlábas falusi pajtásai, cselédek énekei) tanította. Kodály a *tudós* tisztán latta, hogy a „magyaros" formából éppen a lényeg: a hazai anyanyelv hiányzik, az az ösztönös közlési anyag, aminek egyetlen forrása a *népzene.* Ezért fordult a néphez és lett — Bartók Bélával együtt — legelső tudományos népdalgyűjtőnkké. Rávilágított a magyar népzene évezredes összefüggéseire más, rokon népek dallamvilágával. Az ő újszerűnek, sőt idegennek tetsző alkotásai azonban legalább akkora megbotránkozást keltettek, mint Ady az egykorú irodalmi síkon. Amit Ady szavai dörögtek az ország feudális korszerűtlensége ellen, az világosan benne rejlett Kodály zeneköltészetében. Ő is a teljes magyarságért harcolt, a néptömegek felemeléséért. Amig Ady mögött azonban ott állt az ország irodalmi tájékozottsága, Kodály ilyen előzményekre kevésbé támaszkodhatott a zenében. Első kirobbanó sikereit külföldön aratta. Ezek kezdték lassan megnyitni az itthoni füleket. A magyar lelkiismeretbe a megértés csíráit először a „Psalmus Hungaricus" szózata ültette 1923-ban. Attól kezdve csendült fel az ellenállás viharaival dacolva mind szélesebb körökben a hazai ráébredés, majd a ragaszkodás, a lelkesedés kibomló termése. A zeneművészeti főiskolán nemzedéket nevelt.

Kodály életútja nehéz, rögös volt. Századok mulasztásait kellett pótolnia. Küldetésének tudatában kezdte el a múlt mulasztásainak helyrehozását. Sok rosszakarat és tudatlanság viszontagságaival dacolva, tervszerűen hódította meg a területeket. Legyőzte a rosszat, s nyomában új zene fakadt. A kopár muzsika földjét termékennyé varázsolta. A sok száz és ezer magyar falu, szállás, település népe adott valami olyan többletet és erőt Kodálynak, amely a népével való azonosulás jegyében egy nemzet életének *tanítójává* és őrévé emelte. Kodály „meghallotta" a magyar nép természetét, gondolatrendszerét és vágyait. Rendületlenül hitt népének erejében és győzelmében. Ezt hitelesen művei bizonyítják ma már a Föld minden pontján, az iskolai énektankönyvei- és zenepedagógiai műveitől — az énekes, hangszeres, színpadi alkotásain át — fel a szimfóniáig. Számára mindig előbbrevaló volt, hogy munkás-paraszt gyermekeket kótaolvasásra tanítson, mint az, hogy a maga zenei karrierjét egyengesse. Példátlan tevékenységgel állt a hazai zenetanítás élére. „Százéves tervet" készített ahhoz, hogy a zene mindenkié lehessen.

Kodály nemcsak mint világhíres zeneszerző és zenei nevelő, hanem mint korának egyik legnagyobb zenetudósa is hatalmas munkát végzett utolsó lehelletéig.. A felszabadulás, a magyar nép győzelme egyszersmind meghozta Kodály műveinek a néppel való igazi találkozását is. 1947. június 17-i levelében így ír nekem: „Minden reményem megvan, hogy az iskolai énektanítás csak javul, az emberek közönye múlóban, a hozzáértés is gyarapszik, az ember szeretne újjászületni, hogy meglássa, mi lesz itt 50 év múlva." Még megláthatta, mi lett itt 20 év múlva: a magyar kóruséneklés megújhódása, az iskolai énektanítás soha nem tapasztalt fellendülése, a zenei általános iskolák születése, az új zene térhódítása, az igényes zenefogyasztók számának komoly emelkedése, a Magyar Tudományos Akadémia Népzenekutató Csoportjának messzesugárzó munkája, a Magyar Népzene Tára köteteinek fokozatos megjelentetése stb. stb., — valamennyi Kodály nevéhez fűződik —. Kodály munkájának igazi jutalma, népünk olthatatlan szeretete, megbecsülése, elismerése (háromszor részesült Kossuth díjban, kiváló művészi címet és több kormánykitüntetést kapott), az Eötvös Tudományegyetem díszdoktorrá avatta, számos külföldi kitüntetés birtokosa, s szinte az egész világon műveinek vezénylésével, előadások tartásával szerzett dicsőséget forrón szeretett hazájának.

Tudásánál csak szerénysége volt nagyobb. Díszdoktorrá avatásán — többek között — ezeket mondta: *„Az életművemmel nem vagyok elégedett. Túl sokfélét csináltam ahhoz, hogy valahol is nagyot tudtam volna alkotni. Az életművem ilyenformán való alakulása onnan származik, hogy olyan volt ez az ország, mint egy ostromlott vár, védők csak kevesen voltak, így mindig ahhoz a réshez kellett ugrani, amelyik a legnagyobb veszélyben forgott. Vigasztaló, hogy a régi kulturáknak nemcsak a nagy, egységes alkotásai maradtak fenn, hanem ma is megvan Aquincumban egy mozaik, ami ezer és ezer különböző kőből van összetéve és megérte a mát. Ilyen mozaik az én életművem is, vannak még hézagok benne, amiket próbálok pótolni, és ha nem, majd az utánam következők egészítik ki."*

Kodályt 80-ik születése napján örömtől sugárzó szívvel ünnepelte népünk aprajanagyja, olyan nagyarányú és bensőséges keretek között, amilyet kevés magyar művész kapott nemzetétől, — most megbékélt szomorúsággal nézünk tűnő alakja után...

Testét Budapesten, március 11-én a farkasréti temetőben adták vissza a földnek. Lelke velünk marad örökké.

Szeghy Endre

Az összhang érdekében

A megyei egyetemi tanács tevékenységéről

A KISZ Központi Bizottság 1966. július 13-i ülésén elfogadott „Állásfoglalás", mely a KISZ munkájának néhány időszerű kérdését elemzi — megállapítja: *„Ifjúsági szövetségünk akkor képes hivatását mind magasabb színvonalon betölteni, ha az akciók és programok kialakításában, a szervezeti életben és a vezetési módszerek megválasztásában jobban figyelembe veszi az ifjúság különféle korosztályainak és rétegeinek sajátos helyzetét, élet-, munka- és tanulási körülményeit, eltérő tapasztalatát és igényét. A párt politikája azonos társadalmi célokat állít a munkás-, a paraszt- és a diákifjúság elé. A közös cél elérésének módszerében és szervezeti formáiban azonban vannak eltérések. Egységes ifjúsági szövetségünk tevékenységének fejlesztése megkívánja, hogy Központi Bizottságunk rétegenként elemezze az ifjúság helyzetét, és a KISZ tevékenységét, és felülvizsgálja: milyen változások szükségesek a munka tartalmában és módszereiben, a vezetés szervezeti kereteiben és az apparátusban. A vizsgálat és az intézkedések célja, hogy segítségükkel a KISZ differenciáltabban foglalkozzon az egyes ifjúsági rétegek és korosztályok nevelésével, sajátos igényeinek kielégítésével; hogy tevékenysége nyomán minden ifjúsági réteg és korosztály jobban sajátjának érezze az ifjúsági szövetséget."*

A Központi Bizottság ülését időben megelőzte az *egyetemi- és főiskolai KISZ-vezetők I. országos konferenciája,* mely egyrészről megtárgyalta a K. B. ülés elé terjesztendő anyagokat, másrészről itt alakult meg az *Országos Egyetemi- és Főiskolai Tanács.* Az Országos Tanács mintájára — a megyei bizottság 1966. december 7-i egyetemi témájú ülése előtt — 1966. november 23-án megalakult a *Csongrád Megyei Egyetemi- és Főiskolai Tanács.* S miután e tanács új szervezeti forma, indokolt munkájáról, terveiről egyetemi közvéleményünket tájékoztatni.

A tanács jellegéből adódóan a KISZ megyei V. B. tanácsadó szerve felsőoktatási kérdésekben. Ebből eredően valamennyi olyan V. B. előterjesztést, amely egyetemi kérdésekkel foglalkozik — a tanács egésze, vagy tagjainak egy része megtárgyal. Példa erre, hogy mielőtt az idézett december 7-i M. B. ülés beszámolóját V. B. elé vittük — a tanács megtárgyalta és javaslataival kiegészítette. Hasonlóan megtárgyalta és elfogadta a tanács a felsőoktatási intézmények e tanévi akcióprogramját is.

A tanács — tagjain keresztül — résztvesz a Párt- és KISZ határozatok feldolgozásában, konkretizálásában, az akcióprogramok operatív megvalósításában. S most, amikor a IX. Kongresszus és ezzel egyidőben az októberi KISZ K. B. ülés határozatának feldolgozása és konkretizálása, valamint a tanévi akcióprogramok operatív megvalósítása van napirenden — e feladatunk előtérbe került.

Munkájában folyamatosan kiemelt helyet biztosít a kollégiumi kérdésnek. Az I. megyei egyetemi- és főiskolai kollégiumi konferencián elfogadott program megvalósítása most történik — és egyben folynak a *II. megyei egyetemi kollégiumi konferencia* előkészületei, melyen napirendkén a szocialista kollégium kérdése körüli élénk és értékes diskurzus eddigi eredményeit kívánjuk összegezni.

Az előttünk álló tennivalók közül időrendi sorrendben különösen jelentős a *Forradalmi Ifjúsági Napok* kezdeményezéseinek eredményes megvalósítása; a KISZ VII. Kongresszusát megelőző tartalmi, szervezeti tennivalók megoldása, illetve a hallgatók nyári szünidei programjának megszervezésében való részvétel. A Tanács jelentős feladata a felsoroltak részeként a *Csongrád megyei egyetemi- és főiskolai KISZ vezetők I. megyei konferenciájának* előkészítése és megszervezése, amelyen témaként a tanév munkájának értékelése és a kongresszusi előkészületek elemzése mellett, jelentős szerep jut a hallgatók társadalmi, közéleti tevékenységével kapcsolatos kérdéseknek.

Lehetne még írni terveinkről, gondjainkról, de egyenlőre csak ennyit emelnénk ki tevékenységünkből. S hogy a Csongrád Megyei Egyetemi- és Főiskolai Tanács hogyan tölti be funkcióját, mennyiben segíti közös gondjaink megoldását — tétessék ez mérlegre az egyetemi KISZ munka fejlődésének tükrében.